

Öncü İşçi

Devrimci
İşçi Partisi'nin merkezi
yayın organı
Gerçek gazetesinin
ücretsiz ekidir
Sayı: 10
Ekim 2015

İşçinin Sözlüğü

Halk Cephesi:

Stalinist Komintern tarafından benimsenen faşizme karşı mücadele adı altında liberal ya da demokrat olarak anılan burjuva partileriyle ittifak yapma politikasının ge-

nel adıdır. Stalin, dünya devrimini yerine bürokratik kastın milli çıkarlarını gözettiği için emperyalist devletlerle denge politikası güdüyordu; bu ülkelerin kendi iktidarına ses çıkartmamaları karşılığında kendi etkisi altındaki sosyalist güçleri burjuva düzenine

yedeklemişti. Burjuva partileriyle kurulan Halk Cephesi öncelikle bu ülkelerdeki devrimci unsurları felce uğratmış, faşizmi yenilgiye uğratmak üzere olan sınıf mücadelesinin proleter devrime doğru yürümesini engellemiştir.

Birleşik İşçi Cephesi:

Faşizme karşı mücadelede devrimci Marksizmin benimsediği politik taktiktir. Reformist ve devrimci işçi sınıfı partilerinin faşizme karşı ittifak etmesini öngörür. Bu cephenin birbirinden ayrılmaz iki işlevi vardır. Bunlardan ilki, tüm işçi sınıfı örgütleri ve partileri açısından ölümcül bir tehdit olan faşizmi yenmek için gerekli olan gücü toparlamaktır. Reformist ya da orta yolcu işçi, emekçi örgütleri böyle bir cephe kur-

maya istekli olmayabilir ya da cephe kurulsun bile mücadelede çok istekli ve aktif olmayabilirler. Bu durumda Birleşik İşçi Cephesi çatısı altında bir yandan faşizme karşı savaşımı yürütürken bir yandan da devrimci çizgi, pratik mücadele içinde reformist ve orta yolcu partileri takip eden işçileri ikna edecek ve komünist saflara çekecektir. Trotskiy bu taktiği pratikte Nazizme karşı geliştirmiştir. Alman komünistlerini, reformist de olsa o dönemde hâlâ dünyanın en büyük işçi partilerinden biri

olan Alman Sosyal Demokrat Partisi ile birleşik cephe kurmaya çağırmıştır. Stalinist Almanya Komünist Partisi faşizm tehlikesini küçümsemiş ve Sosyal Demokrat Parti'yi Nazilerle eşitleyen "sosyal faşizm" teorisini geliştirmiştir. Tarihi fırsatlar tepilmiş ve sonuç tam bir felaket olmuştur. Stalinist parti iktidarı tek kurşun atmadan Nazilere teslim etmiş, Trotskiy'in öngördüğü gibi Naziler komünist-sosyal demokrat ayrımı yapmadan tüm işçi örgütlerini tamamen dağıtmışlardır.

Faşizm nedir?

Faşist kelimesi İtalyanca'daki "fascio" teriminden gelir. "Fascio" Roma İmparatorluğu'nun otoritesini simgeleyen bir figürdür. Mussolini önderliğindeki Faşist hareket bu sembolü benimsemiştir. Naziler yine eski Kutsal Roma-Germen İmparatorluğu'na öykünerek gamalı hacı benimsemiş Türk faşistleri de "3 hilal"i sembol olarak kabul etmiştir. Ancak faşizme karakterini veren eski imparatorlukların özlemi değildir. Bu bir görüntüdür sadece. Devrimci Marksist önder faşizmi İtalyan ve özellikle Alman örneklerini inceleyerek ve Marksist yöntemi kullanarak analiz etmiştir. Bu analiz şu başlıklar altında özetlenebilir:

1. Faşizm emperyalist çağın ve kapitalizmin krizinin bir ürünüdür

Faşizm kapitalizmin emperyalizm aşamasına geçtiği dönemde 20. yüzyılın ilk ya-

rısında ortaya çıkmıştır. Bu dönemin özelliği kapitalizmin en yüksek aşamasına ulaşması, banka ve sanayi sermayesinin bütünleştiği dev finans kapital örgütlerinin ekonomiyi hâkimiyeti altına alması, üretimin büyük tekeller bünyesinde merkezileşmesi, aynı zamanda işçi sınıfının da kitleleşmesi ve büyük fabrikalar bünyesinde bir araya gelmesidir. Bu çağda kapitalizmin içine sürüklendiği periyodik krizler, işçi sınıfı ve burjuvazi arasındaki çelişkileri giderek daha fazla keskinleştirmektedir. Faşizm bu zeminde yükselir.

2. Sınıf mücadelesinin keskinleşmesi ve burjuvazinin otoriterlik eğilimi:

Normal zamanlarda burjuvazi demokratik yöntemlerle işçi sınıfını razı ederek yönetmeyi tercih eder. Bu en maliyetsiz yönetim biçimidir.

Ancak kapitalizm en yüksek aşaması olan emperyalizme ulaştığında burjuvaziyle birlikte işçi sınıfı da hem kitle hem örgütlülük hem mücadele geleneği açısından yükselmiş, kapitalizmin çelişkileri de giderek keskinleşmiştir. Bu da burjuvazinin rıza ile değil de zor kullanarak yönetme eğilimini kuvvetlendirmektedir. Faşizm bu baskıcılık ve otoriterlik eğiliminin doruk noktasıdır.

3. Faşist çetelerin kitle terörü:

Burjuvazi elinde tuttuğu devletin olanaklarıyla, önce ideolojiyle, onun yetmediği yerde polisle, onun da yetmediği yerde askerle işçi sınıfını ezmeye ve tüm toplumu kendi çıkarları doğrultusunda zapturapt altına almaya çalışır. Ancak tarih hiçbir askeri ya da polisiye gücün işçi sınıfını toptan yenilgiye uğratıp tüm örgütleriyle paramparça etme kabiliyeti gösterdiğine tanık olmamıştır. Bu ancak halk içinden unsurların faşist çeteler halinde örgütlenerek

devamı arka sayfada ▶

İşçinin Programı

Komintern'in (Stalinist bürokrasinin kontrolü altına girmiş olan Üçüncü Enternasyonal-Öncü İşçi notu) stratejisini çizenlerin Hitler'in zaferini sadece Thaelmann'ın (Alman Komünist Partisi lideri-Öncü İşçi notu) zaferi yolunda atılmış bir adım olarak ilan ettikleri günler oldukça geride kaldı. Thaelmann beş yılı aşkın bir süreden beri Hitler'in hapisanesindedir. Mussolini, İtalya'yı 16 yıldan fazladır faşizmin zincirine vurmuş bulunuyor.

...Faşist topraklarda devrimci hareketin hız kazanması için, "demokratik" ülkelerden birinde proletaryanın gerçek bir başarısının gerekeceği pek muhtemeldir. Mali ya da askeri yıkımın benzer bir etkisi olabilir. Bugün için zorunlu olan, ancak ileride geniş çapta sonuçlar verebilecek esas olarak hazırlayıcı propaganda faaliyetlerinin yürütülmesidir. Şimdiden kesinlikle söylenebilecek olan, faşist ülkelerde devrimci dalganın bir kez koşturmuş, bir hamlede yaygınlaşmış asla tekrardan bir çeşit Weimar (1919-1933 arasında Alman burjuva cumhuriyeti-Öncü İşçi notu) cesedi canlandırmakla kalmayacağıdır.

Dördüncü Enternasyonal ile fiziki yaşamlarını sürdüren eski partiler arasındaki uzlaşmaz ayrılmalar bu noktadan sonra başlamaktadır. Sürgündekilerin "Halk Cephesi", olanaklı her türlü Halk Cephesi'nin en zararlı ve haince çeşididir. Esasında var olmayan bir liberal burjuvazi ile koalisyon kurmanın aciz özlemini ifade eder. Eğer başarılı olabilse İspanya'da olduğu gibi proletaryayı bir dizi yeni iflase sürüklemekten başka bir sonuca ulaşamaz. Dolayısıyla, faşizme karşı devrimci mücadelenin

ilk koşulu, Halk Cephesi'nin teori ve pratiğini amansızca teşhir etmektir.

Elbette ki bu, Dördüncü Enternasyonal'in demokratik sloganları reddettiği anlamına gelmez. Aksine böyle sloganların bazı durumlarda çok büyük önemi olabilir. Ancak demokrasi formüllerinin (basın ve örgütlenme özgürlüğü vb.) bizim için anlamı yalnızca proletaryanın bağımsız hareketindeki geçici ya da kısa süreli sloganlar olmalarıdır; yoksa burjuvazinin ajanlarınca (İspanya!) proletaryanın boynuna geçirilmiş demokratik bir ilmiç olmaları değil. Hareketin kitle niteliği kazanmasıyla birlikte demokratik sloganlar, geçiş sloganlarıyla kaynaşacaktır. Fabrika komiteleri eski ağalar bürolarından sendika inşa etmeye kalkışmazdan önce fişkiracaktır; Weimar'da yeni bir Kurucu Meclis toplanmasından önce Sovyetler Almanya'yı sarsacaktır. Bu durum İtalya ve diğer totaliter ve yarı-totaliter ülkeler için de geçerlidir.

Faşizm bu ülkeleri politik barbarlığın çukuruna itmiştir. Ancak toplumsal yapısını değiştirmemiştir. Faşizm feodal toprak sahiplerinin değil, tekelci sermayenin elinde bir araçtır. Devrimci bir program, dehşete kapılmış müflislerin ruh haline değil, faşist ülkeler içinde zorunlu olduğu üzere sınıf mücadelesinin diyalektiğine dayanmalıdır... Dördüncü Enternasyonal her zaman ve her yerde kendi bayrağının altında ortaya çıkar. Faşist ülkelerdeki proletaryaya kendi programını açıkça sunar. Bütün dünyanın ileri işçileri Mussolini, Hitler ve onların ajanlarının ve taklitçilerinin devrilmesinin ancak Dördüncü Enternasyonal'in önderliğinde gerçekleşebileceğine şimdiden inanmışlardır.

** (Lev Trotskiy'in kaleme aldığı IV. Enternasyonal programı olan Geçiş Programı'ndan)*

işçi sınıfına ve ezilen kesimlere saldırmasıyla, kitlesel terör uygulamasıyla mümkün olabilmektedir. Asker ve polis baskı uygulamaları, tutuklamalar yapar, zaman zaman yargısız infazlar gerçekleştirir, kitle eylemlerine saldırır ve cinayet işler. Ancak faşist çeteler hiçbir meşruiyet kaygısı gütmeyen ezilen halklara karşı katliamlar düzenler, her türlü işçi toplantısını basıp öldürmelerle, kaçırmalarla, katliamlarla işçi sınıfı örgütlerine saldırır, polisin ve askerinin uygulayamayacağı düzeyde bir terör ile kitle mücadelesini sindirmeye çalışır.

4. Faşizmin kitlesel dayanağını küçük burjuvaziden bulması:

Kriz içindeki kapitalizmde küçük burjuvazi artan bir yoksullaşma içindedir ve bu arada

kalmış sınıfın mensupları elindeki küçük mülkü de kaybederek bir işçiye dönüşme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Burjuvaziye karşı öfkeli. Bu yüzden faşist hareketler sık sık anti-kapitalist demagojiye başvurur. Ama tüm bunlara rağmen burjuvaziyle baş edecek gücü kendinde bulamaz. Bu yüzden kendinden aşağıda gördüğü işçi sınıfını ezerek, otoriter bir devletin koruyucu kanatları altında güvenli bir geleceğe kavuşma fikrine sıcak bakar. Irkçılık düşüncesi malını mülkünü kaybetmekle yüz yüze olan küçük burjuvaziye yalandan da olsa damarlarındaki kanla övünme olanağı sağlar. Ama bu masum bir kendini kandırma değildir. Kendi ırkının üstünlüğü fikri kendini ancak aşağı gördüğü ırkların kanını dökerek gösterebilir ve burjuvazi ırkçı düşmanlığın yöneldiği Almanya'da

Yahudilerin, bizim ülkemizde Kürtlerin ve Ermenilerin kafalarda komünistlikle bütünleştirilmesinden ve böylece küçük burjuvalardan ve lümpenlerden oluşan çetelerin işçi sınıfına saldırtılmasından büyük memnuniyet duymuştur.

5. İç savaşın yükseltilmesi ve işçi sınıfının ezilmesi:

Devletin resmî baskı kurumlarının işçi sınıfını ezmeyi başaramadığı ve burjuvaziye karşı ekonomik ve siyasi istikrara kavuşturamadığı ortamda faşizme gün doğar. Faşizmin kitle terörünün artması kurumsallaşmış bir iç savaş ortamı doğurur. Bu iç savaş ortamı normal dönemlerden farklı olarak çatışan sınıfları siyaseten bir ölüm kalım mücadelesine sürükler. Faşizmin zaferi işçi sınıfının tüm sendikal ve siya-

sal örgütleriyle tümenden ezilmesi anlamına gelir. Faşizmin işçi sınıfı tarafından yenilgiye uğratılması ise eski düzenin yeniden tesisinden önce işçi sınıfı diktatörlüğüne giden yolu açacaktır.

6. Faşizm kendi iktidar tekelini kurar:

Faşizmin zaferi burjuvazi için işçi sınıfını tamamen ezme ve dağıtma işlevini görür. Bu anlamda büyük burjuvazi için işçi sınıfından hiçbir sendikal muhalefet görmeden tam bir askeri disiplin içinde işçileri çalıştırma, onları sömürme ve yüksek kârlar elde etme olanağı ortaya çıkar. Bu anlamda faşist iktidar burjuvazinin en üst katmanını oluşturan banka ve sanayi sermayesinin iç içe geçmesinden oluşan finans kapitalin iktidaridir. Ne var ki bu

iktidar, burjuvazi için son derece riskli ve maliyetlidir. Risklidir çünkü iç savaşın kurumsallaşması, burjuvazinin tercih edebileceği bir dizi ara seçeneği ortadan kaldırarak faşizm ile işçi sınıfı devrimini yegâne olasılıklar olarak karşı karşıya getirir. Maliyetlidir çünkü işçi sınıfını tamamen dağıtma ve ezme karşılığında faşist parti iktidarı tamamen kendi eline alır. Burjuvazinin geleneksel partilerini, has temsilcilerini iktidardan uzaklaştırır. Burjuvazi kâr etmeye devam eder, hatta daha fazla kâr eder ama siyaseten yönetme işini tamamen faşist partiye terk etmek zorunda kalır. Faşist parti ise iktidar tekelini kurarken, kendi içindeki aşırı unsurları tasfiye eder ve kitle terörü uygulayan çetelerini devlet aygıtına entegre ederek bürokratlaştırır.

Sorular ve Cevaplar

Türkiye'de hangi güçleri faşist olarak nitelendirebiliriz?

Türk faşizminin ana gövdesini MHP ve onun faşist kitle örgütü Ülkü Ocakları oluşturmaktadır. MHP'den 12 Eylül'ün ardından kopan ve İslami vurguları daha yoğun bir çizgi benimseyen BBP ve onun kitle örgütü Alperen Ocakları'nı da faşist bir yapı olarak görebiliriz. Bu iki ana hareket sadece faşist parti programlarıyla ve politikalarıyla değil sokakta sola ve Kürt hareketine karşı düzenledikleri şiddet eylemleriyle de faşist niteliklerini göstermektedirler. Önceki adıyla

İşçi Partisi şimdinin Vatan Partisi, şoven bir çizgi benimsemekle ve bu partiye bağlı gençlik örgütü zaman zaman sola ve Kürt hareketiyle çatışmaya girmekle birlikte faşist bir parti değildir. Çünkü faşist partiler gibi gençlik örgütünü işçi sınıfını ezmek için değil sola karşı kendine alan açmak ve kendini burjuvaziye beğendirmek için kullanmaktadır. Osman Pamukoğlu'nun Hak ve Eşitlik Partisi de ırkçı ve şoven bir politik çizgi benimsemekle birlikte eski bir generalin prestiji etrafın-

da buluşan, küçük bir kitleyi temsil eden ve yukarıda andığımız kriterlerin uzağında kalan bir oluşumdur. AKP de faşist bir parti değildir. İslamcı burjuvazinin partisidir. Ancak Osmanlı Ocakları türü yapıların gelişip palazlanmasıyla ya da İBDA-C'nin başkalaşım geçirmesi veyahut Alperen Ocakları'ndan kitlesel şekilde devşirmelerin AKP çizgisinde faşist terör çeteleri hâlinde örgütlenmesiyle birlikte faşist bir partiye dönüşme tehlikesi bulunmaktadır.

Faşizme karşı Birleşik İşçi Cephesi'nde CHP'nin yeri var mıdır?

CHP kendine sosyal demokrat dese de gerçek bir sosyal demokrat parti değildir. Marksist kökenden gelen ama düzenle adım adım bütünleşen reformist işçi partileri olan sosyal demokrat partilere örnek verebileceğimiz Alman Sosyal Demokrat Partisi, Britanya İşçi Partisi veya İsveç Sosyal Demokrat İşçi Partisi

gibi partilerden farklı olarak CHP'nin işçi sınıfıyla hiçbir aşamada organik bir bağı olmamıştır. Kurulduğu andan itibaren bir burjuva partisi olan CHP, işçi sendikalarıyla muadili sağ partilerden niteliksel olarak daha köklü bir bağ geliştirememiştir. CHP ile işçi sendikalarından daha çok bankaların, büyük pat-

ronların ve müteahhit çevrelerinin organik ilişkisi içinde olduğunu görmekteyiz. Bu açıdan CHP ancak işçi sınıfının burjuvazinin boyunduruğu altına sokulduğu gerici bir Halk Cephesi'nde yer alabilir, Birleşik İşçi Cephesi'nde yeri yoktur.

Stalinist faşizm teorisi, devrimci Marksist faşizm teorisinden farklı mıdır?

Stalinist geleneğin aslında Marksist analiz yöntemiyle ulaşılmış bir faşizm teorisi yoktur. Dayandıkları zemin bir teoriden ziyade bir tanımlamadan ibarettir. Bulgar Stalinist Dimitrov'un tanımlamasına göre faşizm "Finans kapitalin en kanlı, en gerici, en terörist diktatörlüğüdür." Bu "en"lerle bezenmiş tanımlama öncelikle finans kapitalin en kanlı, en gerici ve en terörist olmayan unsurlarıyla ittifakın yani gerici Halk Cephesi uygulamalarının gerekçesi yapılmıştır. Dahası bu muğlak tanımlama, her türlü gerici ve baskı dozu

yüksek rejimin ya da otoriter eğilimler taşıyan siyasi hareketin faşist olarak nitelenmesine neden olmuştur. Böyle olunca da ölümcül bir tehlike olan faşizme karşı özel bir mücadele verme gerekliliği göz ardı edilmiştir. 1999 yılında MHP tarihinin en yüksek oyunu alarak iktidar ortağı olduğunda, Türkiye solu, "Türkiye zaten faşist bir ülke, daha kötüsü olamaz" diyerek yükselen tehlikeyi göz ardı etmiştir. Her gericiliğe, küfür edercesine, ağız dolusu faşist sıfatı takmak anti-faşist refleksleri köreltir.

12 Eylül faşist bir darbe midir?

12 Eylül işçi sınıfını ciddi bir yenilgiye uğratmıştır. Bunu devasa bir tutuklama dalgasıyla, gözaltında kayıplarla, yargısız infazlarla, işkencelerle ve idamlarla gerçekleştirmiştir. Ancak bir faşist rejim gibi tüm işçi örgütlerini dağıtmamıştır. Bunun yerine Türk-İş'i açık tutmuş, rejimin boyunduruğu altına almış ve bunu yaparken Türk-İş başkan yardımcısını da cuntanın kurduğu hükümetin çalışma bakanı yapmıştır. Cunta bir iktidar tekeli kurarak burjuvaziye siyaseten mülksüzleştirme-miştir. 1980'de başa gelen cunta, 1983'te yapılan seçimlerle yeniden çok partili bir

burjuva parlamentarizmini kendi eliyle tesis etmiştir. 12 Eylül darbesinden önce ciddi bir faşist tehlike mevcuttur. Faşist çetelerle sol, sosyalist, militan güçler arasında düşük yoğunluklu bir iç savaş yaşanmıştır. Ancak burjuvazi bir faşist iktidarın maliyetine katlanmak yerine faşist çeteleri sola karşı kullandıktan sonra iktidara uzanmasına izin vermemiş ve Amerikan destekli bir cuntayla işini görmüştür. 12 Eylül bu özellikleri dolayısıyla faşist bir darbe olarak nitelenemez, doğru tanımlama işçi sınıfına karşı gerçekleştirilmiş kanlı, gerici bir askeri diktatörlüktür.